

Z a t w e e f c h u   N w i s e s .

Nr. 7. Zettortdeenâ 15tâ Webruar 1851.

Zaunas sinnaš.

Zettortâ Webruar deenâ Pehterburgâ kah-fas bijufčas, par ko wiſſ pilſehts garwileja un arri wiſſa Kreewu walſts preezajahs. Muſſu augſti teizams Kungs un Keiſers iſprez-zeja farwa nelaiſka brahta Michaila meitu, to Leelwirſteeni Katrihnu Michailowna, pee ta Wahzſemmes Erzoga un Leelkunga Georg no Mekelnburga - Streeliza. Pats Keiſers effoht kahſu namma tehws bijis. Nu jaw pats warrefi ſapraſt, kas tahm par kahſahm bijufčas. Kad baſnizâ dſeeda-juſchi: „Deewš Kungs tew flawejam!“ tad 101 ſchahweenu no leeleem gabbaleem iſlaidu-ſchi, un kad pehz pee kahſu meelaſta zeenigam Keiſeram un Keiſereenei weffelibu uſ-ſeſchruſchi, tad ſtabbulnceki, bungotaji un ba-ſunes un 51 leelee gabbali gohdu deruſchi, ziſ ween ſpehjuſchi. Tapat wehl ar 31 ſchahweenu un ar muſiſki darrjuſchi, kad bruhts-ſaudim un zitteem augſteem kungeem un arri wiſſeem mihteem pawaiſtneekem weffelibu uſdſeſchruſchi.

Lai Deewš nu ſwehti ar laiſigu un garrigu weffelibu wezzuſ un jaunuſ kahſneekuſ!

No Maſ Salweš.

14tâ Janwar f. g. preekſch wiſſeem Maſ Salweš draudſes lohzeekem augſta preeka deena bij, jo ſchinni deenâ winnu jaunaiſ Deewa namš no Sehrpils prahweſta kunga lihdf ar Saukeš un paſchas draudſes mahzitajeem tikke eeſwehtihš. Jau preekſch dewindeſmits gad-deem wezz Deewa namš ar ugguni aiſgahje, un no ta laiſka ta draudſe weenâ ſchluhni ſa-nahze Deewa wahrdu dſirdeht, kaut gan patte ta draudſe, ka arri winnaš mahzitaji ar ilgo-ſchanu pehz jauna Deewa namma ilgojahš.

Tad nu preekſch peezeem gaddeem muſſu ſchehligš Keiſers arri par ſcho maſu draudſi apſcheh-lodameeš un to waijadſigu naudu dahwanadameš ſcho jaunu baſnizu no akmiſeem likke eeſahkt, un gan ta arriſan ahtraki buhtu gattawa pa-likkuſi, kad paſchâ tanni buhweſchanas laiſka tikpat draudſes mahzitajš, kaſ to baſnizaš uſ-taiſiſchanu bij uſnehmeeš, ne buhtu nomirriš, ka arriſan tee renteš kungi pee tahš muſiſchaš ne buhtu mainijuſcheeš, un beidſoht, ka — jau dohmadameš ka darbš pabeigtš effoht — ne buhtu pee baſnizaš jumtaš kahda waina at-raddijuſeeš, tã ka taš jumtš no jauna atkal bij jataiſa. Tad nu maſai Maſ Salweš draudſei gan publeſchanas, ruhpeſchanas un naudaš iſ-tehweſchanas deewsgan bijuſi, kameht ſchahš deenas preeku warreja haudiht. Bet nu arri Deewš winnaš ſweedru un pee mihta darba ne-apnikkuſchu prahtu ſwehtija, jo ſwehtš riht-iſch un jaukeš, rahmš un ſkaidrš ſeemaš lai-zinſch pee baſnizaš eeſwehtišchanas bij, un no wiſſahm mallu mallahm laudiš no kaiminu draudſehm ſanahze ſcho gohda deenu ſwehtihš, tã ka ta baſniza, kaut leela deeggan irraid, wiſſu to kauſchu pulku ne warreja ſanemt, bet gan treſcha dalka no teem ne kluē baſniza eeſchã.

Lai nu Deewš pehz ſawas leelaš apſchehlo-ſchanas wiſſaš luhgſchanas paklauſa, ko mahzitaji, ko paſchaš draudſes behrni, ko zit-taš draudſes lohzeeki tam Wiſſu-augſtakam neſſe preekſchã; kaut ſchiš jaunaiſ Deewa namš ilgi ſtahwetu un tonni eeſchã Deewa un ta Peſtitaja ſwehti wahrdi tohš zilwekuš peeweſtu pee pateeſaš tizzibaš, mihteſtibas un zerribaš, tohš ſkubbinadami un apſtiprinadami pee ſirdš ſkaidroſchanas un taiſnoſchanas; kaut arri ſchiš Deewa namš draudſes lohzeekem un

wisseem kristigeem zilwekeem paliktu par t a h d u mihku weetiau, ka wissi no pateefas firds ar Dahwida dseefmu grahmatu sazzitu: lungs, es mihloju to mahjas weetu tawa namma un tawas gohdibas telts weetu!

Chr. S. S.

Brunneneeks Kahrlis Rahde.

(Skattees Nr. 5.)

Pils eedsihwotaji ar leelu preeku sanehme to jumprawu lihds ar to sweschu brunnas-lungu, jo winni gaušchi noškummuschi ar leelu ilgošhanu us paligu gaidija. Bet kad lehnineene nomannija, ka tas sweschais brunneneeks effoht wehl kohti jauns, tad winnas preeks atkal pahrwehrtahs par behdahm un wianna to mihligi luhdse, lai winsch labbak Deewa meera atkal greschotees atpakkat us mahjahm, jo tas karsch ar to milsu buhschoht preeksch winna par grehtu. Bet kad ta jumprawa nu apleezinaja, kahds spehks un drohschiba tam jauneklum effoht, ko israhdijs pee tahm breefmahm, kas zetta gaddijuschahs, tad lehnineene palikke atkal preezigaka. Zanni istaba, kur lehnineene ar sawu preileni dsihwoja, wiss spihdeja un mirdseja ween no tihra selta un dahrgem akmineem, bet pahr wissu spohschaka un skaištaka bij ta prinzeffe.

Kahrlis nu lehnineeni jautaja, kur jel tas milsu tehwinšch effoht un ka pee ta warroht etuht; bet lehnineene ne sinmaja winnam ne ko zittu pateikt, ka tikween to, ka il pussdeenas kahds leels breedis attekhoht pee pils un atkal skreijoht prohjam. Lai tadeht winsch tam breedim jahjoht pakkat, warroht buht, ka tad skaidraku sinu dabbuschoht.

Dhtra deena, kad saule labbi augsti stahweja, tas brunneneeks kahpe sawam sirgam muggura un gaidija. Un riktigi! ap pussdeenas laiku atskrehje leels skaišts breedis un warreja redseht, ka tam affaras birre pahr waigu; winsch trihs reises baddija prett pils wahrteem un tad atkal skrehje prohjam leela skreeschana. Brunneneeks Kahrlis dewahs tam pakkat; bet

breedis to ne gribbeja wis winnam laut, greefahs pretti un ar saweem raggeem muhsu brunneneeku baddija, tomehr schis sawu schlehpu issteepis skrehje tam drohschi wirsu un breedis mauzahs us preekschu. Ta nu winni weens pakkat ohtra skrehje tahlu tahlu prohjam, kamehr aishahze us leelu ptawu, kur brangs awots preekscha gaddijahs; schinni awota tas breedis eelehze eekscha un pasudde. Te nu muhsu jaunais brunneneeks itt behdigs apstahjahs un ne eedrohschinajahs wis lehkt pakkat tai awota eekscha, ka ne nosliktu. Bet us reis itt peepeschi kahds zilweks kahpe no ta awota ahra un tas bij leels un skaišts wihrs ar garu bahrsdu. Schis to jaunelli itt mihligi ta usrunnaja: „Deews lai tewi swehti, jaunais lungs! Es esmu tas breedis, kam tu pakkat dsinnees un esmu tas lehninsch pahr scho deggoschu semmi. Es gan sinnu, ko tu sawa deewabihjiga firdi effi apnehmees un arri peenahzis, ka tu effi mannigs karea-wihrs; jo kahdas trihs woi tschetras reises esmu tewi wirsu mahzees, bet nekahdu bailibu pee tewi mannijis. Bet es mas warru tizzeht, ka tu scho leetu spehfi isdarriht, jo te irr dauds un leelas breefmas preekscha.“ Brunneneeks Kahrlis tam atbildeja ta: „Zeenigais, mihlais lungs! es ne warru ilgak par firdi nest juhsu nelaimi! Manna firds manni dsenn jums palihdseht. Salkeet man tiklai, ka es scho leetu buhschu eefahkt un kur es to milsu-wihru warreschu atrast.“ Tad nu winnam tas lehninsch isstahstija, pa kureu zettu effoht ja-jahj, kahdas breefmas tam preekscha gaddischotees un dewe wehl daschu labbu padohmu klahht. Itt ihpaschi winsch tam peeteize, lai zaur to deggoschu semmi jahdams ar neweenu ne eelaischotees, jo tad pats arri aisdegshotees. Lai ne leekotees neweenu dsirdohts nedf redsohts, bet lai rahmi bes bailehm sawu zettu us preekschu jahjoht. Weidsoht tas lehninsch wehl sazzija: „No firds tewim wehlu laimi un swehtibu, tu drohschais wihrs! Ja tewim isdohdahs muhs ispestiht no schahs nelaimes, tad tewim sawu meitu dohschu par laulatu draugu, ja tu wiannu

gribbesh un tu buhsh mans lihdswardineesh.
Lai Deews tew palihds, mihtais dehs! —
Winsch steepe sawas rohkas to jaunekli ap-
kamt un stuhpstiht, bet peepeshi kritte atpak-
kat awotâ eeshâ, jo jau bij pagahjuse ta
stunda, kurrâ winsch ikdeenâs reis warreja pa-
list par zilweku.

Tanni nakti pehz tam muhsu jaunais brun-
neneesh mas ween gulleja; winsch pahrdohmaja
wissas tahs ehrmigâs leetas, pahr kurrâhm
tas lehninsch winnam stahstijis, un winnam
palikke bail, ka laikam ne spehshoht wis to is-
darriht, ko lahroja. Bet tad winnam nahze
prahtâ tahs breefmas, kas to semmi mohzija,
un wehl kas zits arri, — tâ ka winsch agri no
sawas gultas lehze ahra un teize: „To wajag
un wajag isdarriht!“

Bes kahdas kaweshanahs winsch jahje tanni
deggoschâ semmê eeshâ, jo tas zetsch gabje
tai zauri. Bet tē bij brihnumi un breefmas ko
flattitees. Wissi tee laudis degge leefmâs. Tee
skraidija kâ neprahstigi apkahrt; brehze, singeja,
danzoja un lehze; zitti rihje un peedsebrahs kâ
lohpi, zitti atkal kawahs un plehfahs kâ swehri.
Tad atkal tee smejhahs un stuhpstijahs zits
zittu, itt kâ tee weenâ preekâ un lihgsimibâ dsih-
wotu. Somehr prahstigs zilweks itt weegli war-
reja nomanniht, ka tas tiklai trakkums ween
bija un ka tee turklahht tahs leelakahs moh-
kas zeete.

(Turplikkam wairak.)

Bihbeles wahrdi

ar ihfu isstahstischanu un pamuddinashanu
preeksh katras deenas us wissu gaddu.

(Skattees Nr. 6.)

5. Winsch sinn, kas tumfibâ irr, jo
pee winna dsihwo ta gaisma. (Dan.
2, 22.) Ta Kunga preekshâ arr nakte irr gai-
scha; tadeht behds no tumfibas darbeem, jo
tas Kungs tohs arri reds un tohs kahdu reis
atklahs tur, ja ir tee tē paslehpti paliktu, un
kas scheit us to meefu sehjuschi, tee tur no
tahs meefas to muhschigu pasufchanu ptaus!

6. Pehz scho lehnina laiku uszels
tas debbesu Deews weenu walstibu,
kas muhschigi ne taps isposhtita; —
bet pastahwehs muhschigi. (Dan. 2, 44.)
Schi irr ta walstiba, ko Jesus Kristus
mums zehlis, kad tas laiks tahs schelastibas
atspihdeja. Preezajees, kristigs brahli, ka tu
effi arri weens lohzeklis schihs kristigas draudsi-
bas za ur tizzibu eesh Wianna; bet dsihwo arri
tâ, kâ tu arri tur winnâ faule tohpi par man-
tineeku tahs Kristus walstes.

7. Tas irr teescham teefs, ka muhsu
Deews weens Deews irr pahr wif-
seem deeweem, un weens Kungs to
lehninu. (Dan. 2, 47.) Tas Wissu-augsta-
kâs irr Winsch, pilns schelastibas, mihle-
stibas un taisnibas. Winsch muhsu bahrgs
Kungs, muhsu scheligis Tehws — un
mehs winna behrni. Woi warr mums kas no-
tikht bes winna sinnas?

8. Redst tâ, muhsu Deews, ko mehâ
gohdajam, gan irr warrens muhs no
ta deggoscha zepta isglahbt, fakka tas
praweets Danijels sawâ gr. 3 nod. 17 pant.
Deews isglahbe to tizzigu un deewabihjigu Da-
nijelu no deggoscha zepla, Deews ir tewi is-
glahbs no wissadas nelaines, kad tu tik Wi-
nam kalposi. Winsch dohd tewim drohshu
prahtu un pastahwibu eesh behdahm.
Bes winna tu tik effi needre, ko wehisch schurp
un turp lohka un pehz nolausch!

9. Winna sikhmes irr leelas un win-
na brihnumi irr warreni, winna wal-
stiba irr muhschiga walstiba un win-
na waldishana paleek lihds raddu
raddeem. (Dan. 3, 33.) Katra sahlite laukâ,
katra puklite ptawâ, katrâ wahrpina tihrumâ,
katris starrinsch faules spohschumâ rahda te-
wim Deewa brihnumu-sikhmes; un zil waitak
ne redsam mehâ Deewa spehku pee muhsu garra
darbeem un dwehselehmi.

10. Wissi winna darbi irr patee-
fiba un winna zekki taisniba. (Dan.
4, 34.) Arri tad, kad tu tohs ne saprohti un
isfamiffes jauta: „Kalabhad Deews to un to

darra?" — Winnâ faulê to tu atfihfi, tadeht padohdees winna gudrai waldifchanai un staiga winna zellus, tad tu winnu pehz flawefi!

11. Winfch irr warrens tohs pafemmoht, kas eelfch lepnibas staiga. (Dan. 4, 34.) Winfch spehj un arri pafemmo teefcham tohs lepnus pafaules behrnus, kâ zitreif Noâfa behrnus pee Bahbeles tohrna; (flattees 1 Moof. gr. 1—9.) — bet teem pafem migeem dohd winfch fchehlastibu.

12. Tu effi fwarru kausâ usfwehrts, un effi wiffai weeglis atrasts. (Dan. 5, 27.) Arridsan tu tapfi kahdu reis fwehrts, prohti: tawas dohmas, fajufchanas, gribbefchanas, runnafchanas un tawi darbi! Ne aismirfti to ne kahdâ azzumirfli eelfch tawas dſihwibas! Wai tew! ja tu taptu par weegls tai debbefſ wahgâ atrasts! Deews ne leekahs apfmeetees!

13. Tad nahze tee wihri leelâ pulkâ, un atradde Danijelu luhdsam un fawu Deewu peefauzam. (Dan. 6, 11.) Melle ir tu, kâ Danijels, eestiprinafchanu, apgaismofchanu un eepreezinafchanu zaur firſnigu Deewa peeluhgſchanu. To wiffu tu pee winna atraddifi!

14. Taws Deews, fo tu bes mittefchanas gohda, lai temi atkal ispefti. (Dan. 6, 16.) Kâ tad nu gan tas Rungs ar fawu paligu kawetohs tewim paligâ nahft, kad tu tam par wiffam effi padewees? — Woi

tad Tehws arridsan fawu behrnu, kad tas nelaimê irr, gan ne-izglahbtu pameſtu?

(Turpliffkam wairaf.)

Sehrina mohkas.

Palkihdis jehrinſch, noſuttis bes tehwa, bes mahtes,
No funna iſtinnees,
Ar wilku eepinnees;

Sirdsmaidds famannihſ arri to fwehru bes ſahtes,
No winnu norautu,
Zaur winnu aplautu!

Bet tam no wezakeem apfohptam jehrinam ſeltam
Mohkas irr leelakas,
Mohkas jo drebbigas,

Sirdsdraugu pulkam no plehfiga wilka iſzeltam!

* * *
Salnas zeetajs
Naw wiſs waſſ'rajs!
Rudſi, kweeſchi
Seemas zeeſchi!

Frank-Seffawas Bundſchu Fehkabs.

Teefas fluddinaſchana.

Wiffi tee, kam kahdas praſſiſchanas woi mekleſchanas buhtu pee tahs montas ta zirkabrtiga Wahrnes Kauku ſaimneeka Janne Bergmann, kas ſawas mahjas parradu un neſpehziabas deht irr atdewis, tohp us-aignati, feſchu neddelu ſtarpâ no appaſſchraſſitas deenas, prohti lihds 3ſchu Merz f. g. pee Wahrnes pagasta teefas peeteiktees un ſogaidiht, fo teefa pehz liſtkumeem ſpreedihs. Teklaht tohp arri peekohdinahſ, ka tee, kas pehz ſchi termina nahftu, wairs ne taps klaufiti un ſaudehs fawu teefu. To buhs wehrd liſt. Wahrnes pogasta teefa, tai 20tâ Janwar 1851. 1

(L. S.) ††† Adam Reimann, peefehdetajs.
(Nr. 5.) C. Dorkewiz, pag. teefas ſcrihw.

S i n n a.

Paldeews jumê mihl. ſohlm. S...r. par juhsu dahwanu. Mehê dohſim to laſſiht. Lai duſmojahs kam tiſt! Kas par to. Wiſſa lepniba irr un paleek grehſs un ſweijama leeta un janorahj. Wahzu wallodu mahzitees neba grehſs nedſ pahrfweijama leeta, bet irr labba un Latweeſcheem derriga leeta. Bet par puſſſohkale hzeju palikt irr kauns un grehſs. — Juhsu mihlu grahamtu, mihl. G. Girts no G. ar pateizibu effam ſanehmufchi, bet juhsu luhgſchanu par to Reviſioni ne warram pildiht. Warr buht us preeſſchu ſpehſim. — Gaidam woi ne gaddiſees kahê, kas mums iſteiks, kâ tas ſtahſs eelfch Nr. 4 un Nr. 5 „Ro tu tê buhtu darrjis?“ irr heidſees. — Mehê wehl luhdlamees tâ: woi ſtarp muhſu mihleem Uwiſchu laſſitajeem tad ne weens ne gaddiſees, tas to wiſſeem patihkamu wahrdu proht un grihb iſdoht: „at m i a n n i m a n n u m i h k l u!“ R. S.—3.

B r i h w d r i e e ſ t.

No juhrmallas-gubernias augſtas waldifchanas wuffes: Benſor Gofrath J. de la Croix.
No. 61.